

BİR ÜNİVERSİTENİN SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİMLERİNE İLİŞKİN DOYUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Investigation of a University's Health Sciences Faculty Nursing Students' Satisfaction Levels Regarding Their Education

Cevriye YÜKSEL KAÇAN¹ Aylin PALLOŞ²
^{1,2}Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bursa

Geliş Tarihi / Received: 01.06.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 07.11.2020

Yayın Tarihi / Published: 30.11.2020

ÖZ

Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerini incelemektir. Tanımlayıcı türdeki araştırmanın evrenini, bir devlet üniversitesinde bahar döneminde hemşirelik programına kayıtlı olan, en az bir yıl hemşirelik eğitimi almış ve klinik uygulama deneyimi olan 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur (N=431). Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Katılmayı kabul eden 305 öğrenci ile çalışma tamamlanmış ve araştırma evreninin %71'ine ulaşılmıştır. Verilerin “Sosyodemografik Veri Toplama Formu” ve “Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa Form” ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; sayı, yüzde gibi tanımlayıcı istatistikler, Kruskal Wallis Test (post hoc: Parametrik Olmayan Bonferroni testi) ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Tüm istatistiksel testler için anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin %81,0’inin kadın, %9,5’inin düz lise mezunu olduğu, %6,6’sının ekonomik durum algısının kötü olduğu belirlendi. Öğrencilerin %55,1’inin hemşireliği isteyerek tercih ettiği, %86,2’sinin hemşireliği stresli bulduğu, %82,3’ünün mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı düşündükleri saptandı. Öğrencilerin Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa Form aritmetik puan ortalamaları $3,32 \pm 0,64$ olarak bulundu. Hemşireliği isteyerek tercih etme, hemşireliği seçme nedeni, fakülte ve bölümden memnun olma durumu ve mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı isteme değişkenleri ile ölçeğin aritmetik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlendi ($p < 0,05$). Araştırma sonuçları öğrencilerin tüm eğitim-öğretim hizmet ve olanaklarından orta düzeyde memnun olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Doyum, Hemşirelik Eğitimi, Hemşirelik Öğrencileri

ABSTRACT

The purpose of the research is to investigate the satisfaction levels of nursing students regarding their education. The universe of the descriptive research consisted of 2nd, 3rd and 4th-year students who; were enrolled in the nursing program of a state university in spring semester, received at least one year nursing education and had clinical practice experience (N=431). In the study, no sample selection was made, it has been aimed to reach all students. The study has been completed with 305 students who agreed to participate the study, and 71% of the research universe has been reached. The data has been collected with “Sociodemographic Data Collection Form” and “Student Satisfaction Scale Short Form”. In the analysis of the data; descriptive statistics as frequency, percentage, Kruskal Wallis Test (post hoc: Non-Parametric Bonferroni test) and Mann Whitney U test have been used. The significance level has been accepted as $p < 0.05$ for all statistical tests. It was determined that 81.0% of students’ were female, 9.5% were normal highschool graduates, and 6.6% had a bad economic situation perception. It was determined that 55.1% of the students willingly preferred nursing, 86.2% found it stressed and 82.3% thought to work as a nurse after graduation. Students' Student Satisfaction Scale Short Form arithmetic score averages were found as 3.32 ± 0.64 . It was determined that there was statistically significant difference between the variables of choosing nursing willingly, reason for choosing nursing, being satisfied with the faculty and department, and willing to work as nurse after graduation and scale's arithmetic score averages ($p < 0.05$). Research results show that students are moderately satisfied with all educational-teaching services and facilities.

Keywords: Nursing Education, Nursing Students, Satisfaction

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada eğitim önemli bir rol oynamakta ve eğitim kurumlarında rekabet her geçen gün artmaktadır (Abdullah ve Ibrahim, 2019). Küresel rekabet, sadece ulusal düzeyde değil uluslararası düzeyde de üniversitelerin başka üniversitelerle yarışır hale gelmelerinde ve kurumsal performanslarını arttırmalarında önemli bir baskı unsuru oluşturmaktadır (Ekinci ve Burgaz, 2007). Bu nedenle üniversiteler diğer üniversiteler ile rekabet edebilmek, öğrencilerin eğitim-öğretim ile ilişkili taleplerini karşılamak için eğitim-öğretim sistemlerinde değişimler yapmakta (Abdullah ve Ibrahim, 2019; Clark, Raffray, Hendricks, ve Gagon, 2016; Miles, Erämaa, ve Parkkinen, 2019) ve hizmetlerinin/ ürünlerinin alıcısı/yararlanıcısı konumunda olan öğrencilerin görüş ve önerilerini daha çok dikkate almaktadırlar (Ekinci ve Burgaz, 2007). Öğrenci görüşleri eğitim kalitesini değerlendirmede tek bilgi kaynağı olmamakla birlikte, öğrencilerin bu sürecin doğrudan alıcısı/yararlanıcısı olmaları nedeniyle eğitim kalitesini gösteren en önemli geçerli ve güvenilir kaynaklardan biri olduğu düşünülmektedir (Ekinci ve Burgaz, 2007; Hakim, 2014). Ayrıca eğitim hizmetlerinin alıcısı konumundaki öğrencilerin daha kaliteli eğitim veren üniversiteleri tercih edebilecekleri varsayılmaktadır (Ekinci ve Burgaz, 2007). Bu nedenle üniversiteler eğitim-öğretim ile ilişkili stratejilerin belirlenmesinde öğrenci doyumunu ve öğrenci doyumunu etkileyen faktörleri dikkate almaktadırlar (Hakim, 2014; Smith, Grealish, ve Henderson, 2018).

Öğrenci doyumunu; eğitimle ilgili deneyimlerin ve sonuçların öğrenciler tarafından öznel bir şekilde değerlendirilmesidir (Özdelikara ve Babur, 2016). Öğrenci doyumunu, hemşirelik programlarında verilen hizmetlerin ve (eğitim kalitesi, akademik ve fiziki altyapı olanakları, barınma ve sosyal faaliyetler vb) kalitesinin belirlenmesinde bir gösterge olması açısından önemlidir (Chen ve Lo, 2015; Edraki, Rambod, ve Abdoli, 2011; Hakim, 2014; Smith vd., 2018). Okullarından doyum sağlayan öğrencilerin, birbirleriyle ve yakın çevreleriyle olumlu yönde yapacakları değerlendirmelerin, üniversitenin ve okulun tanınmasında ve tercih edilmesinde, dolayısıyla başarı ve gelişiminin sağlanmasında, en etkili tanıtım aracı olduğu düşünülmektedir (Ekinci ve Burgaz, 2007). Öğrenci doyumunu öğrencilerin entelektüel ve sosyal gelişimlerini de olumlu yönde etkilemektedir (Chen ve Lo, 2015). Çalışmalar öğrenme ortamlarının öğrencilerin doyumunu etkilediğini (Bos, Alinaghizadeh, Saarikoski, ve Kaila, 2014; Kim ve Shin, 2020), öğrenme ortamlarından alınan doyumun da akademik başarı üzerinde pozitif etkisi olduğunu göstermektedir (Edraki vd., 2011; Hakim, 2014). Dünya’da olduğu gibi (Goh, Tang, Lee, ve Liaw, 2019; Kunaviktikul, Turale, Petrini, Tungpunkom, ve Avant, 2019), Türkiye’de de hemşirelik eğitim uygulamalarında farklılıklar söz konusudur.

Türkiye’de hemşirelik eğitimi en az 4 yıl ve 4600 saat kuramsal ve uygulamalı eğitim-öğretimi içermektedir. Lisans programları, farklı devlet ve vakıf üniversitelerinde klasik eğitim, entegre eğitim gibi farklı eğitim modelleri ile yürütülmektedir (Şavgar, Özçakır, Ay, Orgun, ve Akçakoca 2018). Ayrıca lisans programlarının öğrenci-öğretim elemanı sayıları, fiziki alt yapıları, teknik donanımları, uygulama alanlarının yeterliliği vb. açısından farklılıkları da bulunmaktadır. Eğitim-öğretim süreçlerindeki bu farklılıklar kurumlar arasında öğrenci doyumunu da etkilemektedir. Türkiye’de hemşirelik eğitim programları değerlendirme ve akreditasyon derneği (HEPDAK) ve hemşirelik eğitimi derneği (HEMED) tarafından, hemşirelik eğitimindeki farklılıkların en aza indirilmesi konusunda yapılan çalışmalar ve akreditasyon hizmetleri, eğitim-öğretimde rekabetçi ve yeni gelişmelere açık bir ortam yaratarak eğitimde yüksek kaliteyi hedeflemektedir. Bunun da öğrenci doyumuna olumlu yönde etkisinin olacağı düşünülmektedir.

Literatürde; eğitim-öğretim süreçleri, eğitim olanakları ve kalitesi (Chen ve Lo, 2015), yönetim felsefesi ve uygulamaları (Gülcan, Kuştepelı, ve Aldemir, 2002), üniversitelerin fiziki koşulları, bilimsel, sosyal ve kültürel faaliyetleri, öğrencilerin eğitimden beklentileri ve deneyimleri (Chen ve Lo, 2015; Gülcan vd., 2002), uygulama alanlarının niteliği ve yeterliliği (Warne vd., 2010) öğretim elemanı-diğer sağlık ekibi üyeleri ile iletişimin özellikleri (B. Dale, Leland, ve J. G. Dale, 2013; Papastavrou, Dimitriadou, Tsangari, ve Andreou1, 2016) ve öğrencilerin bireysel özellikleri (Chen ve Lo, 2015; Dale vd., 2013; Gülcan vd., 2002; Smith vd., 2018) gibi pek çok faktörün hemşirelik öğrencilerinin doyumunu etkilediği belirtilmektedir. Yapılan farklı çalışmalarda öğrencilerin eğitim öğretim süreçleri ile ilişkili doyumlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bazı çalışmalarda öğrenci doyumlarının düşük (Hakim, 2013), bazı çalışmalarda orta düzeyde (Görgen ve Bingöl, 2016; Özdelikara ve Babur, 2016; Şavgar vd., 2018), bazı çalışmalarda yüksek düzeyde olduğu (Chen ve Lo, 2015; Koç ve Arkan, 2019; Taştekin, Türkdönmez, Güler, Yılmaz, ve Erşahan, 2016) bazılarında ise öğrencilerin kuramsal eğitim/ klinik uygulama eğitimi ile ilişkili doyumlarının farklılık gösterdiği (Espeland ve Indrehus, 2003; Hakim, 2014) saptanmıştır.

Öğrenci doyumunu ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi, öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak ve hemşirelik eğitimi program çıktılarının kalitesinin artırılması açısından önemlidir. Günümüzde tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da rekabetçi yaklaşım söz konusudur. Eğitim kurumları, hızla değişen ve dijital dünyaya evrilen eğitim sürecine uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bu süreçte kalite algısı ve bunun önemli belirteçlerinden birisi olan öğrenci doyumunu etkileyen parametreler de hızlı bir şekilde değişmektedir. Bu nedenle

eğitim hizmetlerinin/ürünlerinin alıcısı/yararlanıcısı konumunda olan öğrencilerin öğrenime ilişkin doyumunun sürekli izlenmesi kurumların eğitim-öğretim stratejilerinin planlanması açısından oldukça önemlidir. Ayrıca bu çalışmanın hemşirelik okullarında doyumunu etkileyen faktörlerin karşılaştırılmasına, bu faktörlerin dış paydaşlarla paylaşılarak, eğitim-öğretim faaliyetlerindeki farklılıkların tespit edilmesine ve hemşirelik eğitiminde standardizasyonun sağlanmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak bu çalışma, bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

1. Araştırmanın Tasarımı: Tanımlayıcı türde yapılmıştır.

2. Araştırmanın Uygulama Yeri: Araştırma, 2019-2020 öğretim yılı bahar döneminde 10 Şubat-10 Mart 2020 tarihleri arasında Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın yürütüldüğü kurumda klasik eğitim modeli ile eğitim-öğretim faaliyetleri yürütülmektedir. Üç yıl teorik ve uygulamalı eğitim sonrasında, dördüncü yılda, her yarıyılıda farklı olmak üzere, toplamda iki farklı anabilim dalında intörlük programı uygulanmaktadır.

3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini, aynı dönem içinde hemşirelik programına kayıtlı olan, en az bir yıl hemşirelik eğitimi almış ve klinik uygulama deneyimi olan 2., 3. ve 4. sınıf öğrencisi oluşturmuştur (N=431). Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden 305 öğrenci ile çalışma tamamlanmış ve evrenin %71'ine ulaşılmıştır.

4. Araştırmanın Uygulanması: Öğrencilere çalışma hakkında ön bilgilendirme yapıldıktan sonra çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerden sözel onam alınmış ve sosyodemografik veri toplama formu ile ölçek formu öğrencilere dağıtılmıştır. Katılımcılara toplanan verilerin yalnızca araştırmanın amacı için kullanılacağı, başka herhangi bir kurum ya da kişi ile paylaşılmayacağı ifade edilmiştir. Ölçek formunun ve sosyodemografik veri toplama formunun uygulanması için gerekli süre 10 dakikadır.

5. Veri Toplama Araçları: Veriler sosyodemografik veri toplama formu ve Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa Form (ÖDÖ-KF) ile toplanmıştır.

5.1. Sosyodemografik Veri Toplama Formu: Araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan formda, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin yanı sıra, hemşirelik mesleğini seçme nedenini, okul/bölüm memnuniyetini, mezuniyet sonrası hemşire olarak

çalışma isteklerini sorgulayan sorular bulunmaktadır (Özdelikara ve Babur, 2016; Taştekin vd., 2016)

5.2. Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa Form (ÖDÖ-KF): ÖDÖ-KF, hemşirelik okullarında öğrenim gören öğrencilerin doyumunu belirlemek üzere Baykal, Sökmen ve Korkmaz (2002) tarafından geliştirilmiş olan ‘Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği’nin (Baykal, Sökmen, ve Korkmaz, 2002), 2011 yılında kısaltılıp revize edilmiş halidir (Baykal, Harmancı, Eşkin, Altuntaş, ve Sökmen, 2011). Yapılan geçerlik güvenirlik analizleri sonrası ilk versiyonunda 11 alt boyutta toplam 85 ifadeden oluşan ölçeğin, kısa formu 5 alt boyutta toplam 53 ifadeden oluşmaktadır. Ölçekte bulunan 53 maddenin değerlendirilmesinde; “5-Kesinlikle katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Kararsızım, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle katılmıyorum” olmak üzere beşli likert tipi ölçüm kullanılmaktadır. Ölçekte, öğretim elemanları, okul yönetimi, kararlara katılım, bilimsel-sosyal-teknik olanaklar ve eğitim-öğretimin niteliği olmak üzere 5 alt boyut bulunmaktadır. ÖDÖ-KF’nin istatistik analizleri sonucunda; 53 maddeli ölçeğin madde toplam puan korelasyon değerlerinin 0,42 – 0,73 arasında ve test-tekrar test analizinde zamana göre güvenilir ($t=1,283$, $p=0,208$; $r=0,87$ $p=0,000$); ölçeğin 5 alt faktörlü dağılımda Doğrulamalı Faktör Analizi uyum istatistiklerinin istenilen düzeyde olduğu; Cronbach’s alfa katsayılarının, ölçek alt boyutlarında; öğretim elemanları 0,91; okul yönetimi 0,85; kararlara katılım 0,83; bilimsel-sosyal ve teknik olanaklar 0,84; eğitim-öğretimin niteliği 0,88 ve ölçek toplamında 0,97 olmak üzere yüksek düzeyde güvenilir olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach’s alfa katsayılarının, ölçek alt boyutlarında; öğretim elemanları 0,94; okul yönetimi 0,93; kararlara katılım 0,94; bilimsel-sosyal ve teknik olanaklar 0,93; eğitim-öğretimin niteliği 0,93 ve ölçek toplamında 0,94 olmak üzere yüksek düzeyde güvenilir olduğu belirlenmiştir. Ölçekten alınan puanlar değerlendirilirken; her bir alt boyuttan alınan toplam puan, alt boyuttaki madde sayısına bölünerek aritmetik ortalaması alınmaktadır. Buna göre her bir alt boyutta alt boyut puan ortalaması ve ölçekten alınabilecek puan ortalaması “1” ve “5” arasında değişmektedir. Ölçek bütününde ve alt boyutlarda ortalama puan “1”e yaklaştıkça öğrencinin doyumunun düşük olduğu, puan “5”e yaklaştıkça doyumun yüksek olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 265 en düşük puan 53’tür.

6. İstatistiksel Analiz: Çalışmadaki verilerin sayısı, yüzde gibi tanımlayıcı istatistikleri ve frekans dağılımları elde edilmiştir. Verilerin analizi için kullanılacak istatistiksel test/analizleri belirlemek amacıyla normallik ve varyansların homojenliği varsayımları sırasıyla Kolmogorov-Smirnov ve Levene testleri ile değerlendirilmiştir. Normal dağılım

göstermediği belirlenen verilerin analizi için non parametrik testlerden yararlanılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalarda Kruskal Wallis Test (post hoc: Parametrik Olmayan Bonferroni test) ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirlik analizi yapılmış ve Cronbach alfa değeri hesaplanmıştır. İstatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

7. Araştırmanın Etik Yönü: Çalışmanın yapılabilmesi için Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 29 Ocak 2020 tarihli ve 2020/01 sayılı etik kurul izni, Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan 45226392-605/E.334 sayılı çalışma izni ve çalışmada kullanılan "Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa Form"unun kullanılabilmesi için ölçek sahiplerinden izin alınmıştır.

BULGULAR

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 247'si (%81,0) kadın, 109'u (%35,7) 2. sınıf öğrencisi, 29'u (%9,5) düz lise mezunu, 24'ü (%7,9) diğer liselerden (Endüstri Meslek Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Anadolu Teknik Lisesi, Çok Programlı Lise vb.) mezundur. Çalışma grubunun 20'sinin (%6,6) ekonomik durum algısı kötü, 11'inin (%3,6) ise genel akademik ortalaması 1.00-1.99 arasındadır. Çalışma grubunun sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri (n=305)

Özellikler	n (%)
Cinsiyet	
Kadın	247 (81,0)
Erkek	58 (19,0)
Öğrenim Görülen Sınıf	
2. sınıf	109 (35,7)
3. sınıf	112 (36,7)
4.sınıf	84 (27,6)
Ekonomik Durum Algısı	
Kötü	20 (6,6)
Orta	195 (63,9)
İyi	90 (29,5)
Genel Akademik Ortalama	
1.00-1.99	11 (3,6)
2.00-2.99	152 (49,8)
3.00-4.00	142 (46,6)
Mezun Olunan Lise	
Düz Lise	29 (9,5)
Sağlık Meslek Lisesi	49 (16,1)
Özel Lise	12 (3,9)
Fen/Anadolu Lisesi	174 (57,0)
İmam Hatip Lisesi	17 (5,6)
Diğer Liseler	24 (7,9)
Total	305 (100,0)

Öğrencilerin 168'i (%55,1) hemşireliği isteyerek tercih etmiştir. 76'sının (%24,9) hemşireliği tercih etme sebebi hemşireliği sevmesidir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 113'ü (%37) fakülteden, 129'u (%42,3) bölümden memnundur. Öğrencilerin 263'ü (%86,2) hemşireliği stresli bulurken, 251'i (82,3) mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı düşünmektedir. Öğrencilerin hemşirelik mesleğine/memnuniyetlerine ilişkin bazı özellikleri ile ilgili veriler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine/Memnuniyetlerine İlişkin Bazı Özellikleri (n=305)

Özellikler	n (%)
Hemşireliği İsteyerek Tercih Etme Durumu	
Evet	168 (55,1)
Hayır	137 (49,9)
Hemşireliği Seçme Nedeni	
Sevdiğim için	76 (24,9)
İş garantisi	177 (58,0)
Aile isteği	52 (17,1)
Fakülte Memnuniyet Durumu	
Evet	113 (37,0)
Hayır	192 (63,0)
Bölüm Memnuniyet Durumu	
Evet	129 (42,3)
Hayır	176 (57,7)
Hemşirelik Mesleği Stresli mi?	
Evet	263 (86,2)
Hayır	42 (13,8)
Mezuniyet Sonrası Hemşire Olarak Çalışmayı Düşünme Durumu	
Evet	251 (82,3)
Hayır	54 (17,7)
Total	305 (100,0)

Öğrencilerin ÖDÖ-KF aritmetik puan ortalamaları $3,32 \pm 0,64$ 'tür. Ölçeğin medyan değeri 3,41 olup minimum puan 1,25 maksimum puan 5,00'tir. Öğrencilerin ÖDÖ-KF ve alt boyutlarının tanımlayıcı istatistikleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri (n=305)

ÖDÖ-KF ve Alt Boyutları	$\bar{X} \pm SS$	Median	Min.	Maks.
Öğretim Elemanları	$3,31 \pm 0,71$	3,41	1,00	5,00
Okul Yönetimi	$3,32 \pm 0,75$	3,44	1,00	5,00
Kararlara Katılım	$3,38 \pm 0,79$	3,57	1,00	5,00
Bilimsel- Sosyal ve Teknik Olanaklar	$3,20 \pm 0,75$	3,25	1,00	5,00
Eğitim-Öğretimin Niteliği	$3,42 \pm 0,76$	3,46	1,00	5,00
ÖDÖ-KF Toplam Puan	$3,32 \pm 0,64$	3,41	1,25	5,00

ÖDÖ-KF: Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form, $\bar{X}$: Ortalama, SS: Standart Sapma, Min: Minimum, Maks: Maksimum

Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalaması (median) arasında yapılan istatistiksel değerlendirmede; cinsiyet, öğrenim görülen

---

sınıf, ekonomik durum algısı, genel akademik ortalama ve mezun olunan lise değişkenleriyle ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$). ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamalarının öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile karşılaştırılması Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. ÖDÖ-KF Alt Boyut ve Toplam Puan Ortalamalarının (median) Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri ile Karşılaştırılması (n=305)

Özellikler	Öğretim Elemanları Median (min-max)	Okul Yönetimi Median (min-max)	Kararlara Katılım Median (min-max)	Bilimsel- Sosyal- Teknik Olanaklar Median (min-max)	Eğitim-Öğretimin Niteliği Median (min-max)	ÖDÖ-KF Median (min-max)
Cinsiyet						
Kadın	3,41(1,25-5,00)	3,44(1,00-5,00)	3,57(1,00-5,00)	3,25(1,25-5,00)	3,53(1,15-5,00)	3,41(1,58-5,00)
Erkek	3,41(1,00-4,33)	3,27(1,00-4,67)	3,28(1,29-4,57)	3,25(1,08-4,50)	3,38(1,15-4,61)	3,38(1,25-4,21)
z; p	6,697; 0,440	6,256; 0,133	5,562; 0,080	7,075; 0,885	6,326; 0,166	6,512; 0,281
Öğrenim Görülen Sınıf						
2. sınıf	3,25(1,08-4,75)	3,44(1,22-5,00)	3,42(1,00-5,00)	3,41(1,08-4,61)	3,38(1,15-5,00)	3,37(1,25-4,85)
3. sınıf	3,50(1,25-5,00)	3,50(1,00-5,00)	3,57(1,14-5,00)	3,33(1,17-5,00)	3,69(1,15-5,00)	3,50(1,41-5,00)
4. sınıf	3,45(1,00-4,92)	3,22(1,00-4,78)	3,57(1,43-5,00)	3,00(1,25-4,75)	3,38(1,92-4,85)	3,28(1,45-4,83)
KW; p	4,904; 0,086	2,349; 0,309	2,033; 0,362	3,814; 0,149	6,077; 0,121	3,578; 0,167
Ekonomik Durum Algısı						
Kötü	3,33(1,08-4,42)	3,11(1,44-4,78)	3,21(1,29-4,86)	3,00(1,08-4,33)	3,26(1,38-5,00)	2,96(1,25-4,43)
Orta	3,41(1,00-5,00)	3,44(1,00-5,00)	3,57(1,00-5,00)	3,25(1,25-5,00)	3,46(1,15-5,00)	3,43(1,45-5,00)
İyi	3,50(1,33-4,92)	3,38(1,33-5,00)	3,57(1,29-5,00)	3,33(1,17-4,58)	3,53(1,15-5,00)	3,45(1,43-4,83)
KW; p	2,003; 0,367	3,156; 0,256	3,973; 0,137	1,951; 0,377	3,922; 0,141	3,893; 0,143
Genel Akademik Ortalama						
1.00-1.99	3,66(1,42-4,75)	3,77(1,00-5,00)	3,42(1,86-5,00)	3,58(1,83-4,58)	4,00(1,38-5,00)	3,64(1,94-4,85)
2.00-2.99	3,33(1,08-4,92)	3,27(1,00-5,00)	3,35(1,00-5,00)	3,20(1,08-4,75)	3,38(1,15-5,00)	3,32(1,25-4,83)
3.00-4.00	3,41(1,00-5,00)	3,50(1,00-5,00)	3,71(1,14-5,00)	3,33(1,75-5,00)	3,50(1,54-5,00)	3,44(1,45-5,00)
KW; p	5,109; 0,078	8,653; 0,113	4,966; 0,083	1,560; 0,459	3,593; 0,166	4,636; 0,098
Mezun Olunan Lise						
Düz Lise	3,66(2,67-4,92)	3,55(2,00-4,44)	3,71(1,86-4,57)	3,25(1,83-4,75)	3,61(1,38-4,46)	3,56(1,94-4,51)
Sağlık Meslek Lisesi	3,41(1,67-4,58)	3,22(1,78-5,00)	3,71(2,14-5,00)	3,25(1,83-4,67)	3,46(2,08-5,00)	3,37(2,28-4,64)
Özel Lise	3,41(1,58-3,67)	3,16(1,44-4,22)	3,28(1,29-4,57)	3,54(1,67-4,67)	3,73(1,15-4,62)	3,57(1,70-4,21)
Fen/Anadolu Lisesi	3,33(1,00-4,92)	3,44(1,00-5,00)	3,57(1,00-5,00)	3,25(1,25-4,75)	3,46(1,38-5,00)	3,39(1,45-4,85)
İmam Hatip Lisesi	3,33(1,83-5,00)	3,44(1,56-5,00)	3,14(1,71-5,00)	2,66(1,83-5,00)	3,23(1,54-5,00)	3,20(1,70-5,00)
Diğer Liseler	3,33(1,08-5,00)	3,16(1,44-4,00)	3,21(1,29-4,14)	3,29(1,08-4,33)	3,57(1,15-4,46)	3,34(1,25-4,11)
KW; p	7,860; 0,164	2,965; 0,705	6,636; 0,249	4,932; ,424	,990; 0,963	2,966; 0,705

ÖDÖ-KF: Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form, min: minimum, max: maksimum, z: Mann Whitney U Test, KW: Kruskal Wallis Test

Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine/Memnuniyetlerine İlişkin Bazı Özellikleri ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalaması (median) arasında yapılan istatistiksel değerlendirmede; hemşireliği isteyerek tercih eden öğrencilerin ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları isteyerek tercih etmeyen öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,01$). Fakülte ve hemşirelik bölümü memnuniyet durumu ile yapılan istatistiksel değerlendirmede fakülteden ve hemşirelik bölümünden memnun olan öğrencilerin ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları memnun olmayan öğrencilerden yüksek bulunmuştur ($p<0,01$). Mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı düşünen öğrencilerin ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı düşünmeyen öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Hemşireliği seçme nedeni ile yapılan istatistiksel değerlendirmede, hemşireliği sevdikleri için tercih eden öğrencilerin ÖDÖ-KF toplam puan ortalamaları ile öğretim elemanları ve karalara katılım alt boyut toplam puan ortalamaları, hemşireliği diğer nedenlerden ötürü tercih eden öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Fakat hemşireliği seçme nedeni ile okul yönetimi, bilimsel-sosyal-teknik olanaklar ve eğitim-öğretimin niteliği alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Hemşirelik mesleğini stresli bulma değişkeni ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak fark yoktur ($p>0,05$). ÖDÖ-KF Alt Boyut ve Toplam Puan Ortalamalarının Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine/Memnuniyetlerine İlişkin Bazı Özellikleri ile Karşılaştırılması Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. ÖDÖ-KF Alt Boyut ve Toplam Puan Ortalamalarının (median) Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine/Memnuniyetlerine İlişkin Bazı Özellikleri ile Karşılaştırılması (n=305)

Özellikler	Öğretim Elemanları Median (min-max)	Okul Yönetimi Median (min-max)	Kararlara Katılım Median (min-max)	Bilimsel- Sosyal- Teknik Olanaklar Median (min-max)	Eğitim-Öğretimin Niteliği Median (min-max)	ÖDÖ-KF Median (min-max)
Hemşireliği İsteyerek Tercih Etme Durumu						
Evet	3,50(1,08-4,92)	3,55(1,00-5,00)	3,64(1,00-5,00)	3,41(1,08-4,75)	3,65(1,38-5,00)	3,52(1,25-4,85)
Hayır	3,25(1,00-5,00)	3,22(1,00-5,00)	3,28(1,29-5,00)	3,00(1,17-5,00)	3,30(1,15-5,00)	3,20(1,43-5,00)
z; p	9,309; 0,004	9,251; 0,003	9,453; 0,007	9,409; 0,006	8,973; 0,001	8,999; 0,000
Hemşireliği Seçme Nedeni						
Sevdiğim için (1)	3,58(1,25-4,92)	3,55(1,00-5,00)	3,71(1,14-4,71)	3,41(1,67-4,75)	3,73(1,54-5,00)	3,56(1,70-4,72)
İş garantisi (2)	3,33(1,00-4,92)	3,33(1,00-5,00)	3,28(1,29-5,00)	3,16(1,08-4,67)	3,38(1,15-5,00)	3,32(1,25-4,85)
Aile isteği (3)	3,41(1,58-5,00)	3,33(1,22-5,00)	3,57(1,00-5,00)	3,25(1,25-5,00)	3,53(1,38-5,00)	3,32(1,58-5,00)
KW; p	7,100; 0,029	2,853; 0,240	6,362; 0,042	3,437; 0,179	5,005; 0,082	6,079; 0,041
Çoklu Karşılaştırma*	(1-2) p=0,042	-	(1-2) p=,040	-	-	(1-2) p=,018
Fakülte Memnuniyet Durumu						
Evet	3,58(1,08-5,00)	3,66(1,44-5,00)	3,71(1,14-5,00)	3,50(1,08-5,00)	3,76(1,38-5,00)	3,58(1,25-5,00)
Hayır	3,25(1,00-4,92)	3,22(1,00-5,00)	3,42(1,00-5,00)	3,00(1,17-4,75)	3,38(1,15-5,00)	3,26(1,43-4,83)
z; p	7,149; 0,000	7,821; 0,000	8,485; 0,001	7,022; 0,000	7,864; 0,000	7,085; 0,000
Hemşirelik Bölümü Memnuniyet Durumu						
Evet	3,58(1,08-5,00)	3,55(1,33-5,00)	3,71(1,14-5,00)	3,41(1,08-5,00)	3,69(1,38-5,00)	3,58(1,25-5,00)
Hayır	3,25(1,00-4,92)	3,22(1,00-5,00)	3,28(1,00-5,00)	3,00(1,17-4,75)	3,38(1,15-5,00)	3,27(1,43-4,83)
z; p	7,642; 0,000	8,615; 0,000	8,996; 0,002	8,187; 0,000	8,579; 0,000	7,861; 0,000
Hemşirelik Mesleği Stresli mi?						
Evet	3,41(1,00-5,00)	3,33(1,00-5,00)	3,42(1,00-5,00)	3,25(1,08-5,00)	3,46(1,15-5,00)	3,43(1,25-5,00)
Hayır	3,41(1,25-4,92)	3,50(1,00-4,78)	3,64(1,86-5,00)	3,00(1,92-4,67)	3,46(2,08-4,85)	3,40(1,74-4,83)
z; p	5,557; 0,948	5,333; 0,721	5,601; 0,882	4,644; 0,097	5,176; 0,514	5,118; 0,446
Mezuniyet Sonrası Hemşire Olarak Çalışmayı Düşünme Durumu						
Evet	3,41(1,08-5,00)	3,44(1,00-5,00)	3,57(1,00-5,00)	3,33(1,08-5,00)	3,53(1,38-5,00)	3,45(1,25-5,00)
Hayır	3,23(1,00-4,33)	3,05(1,00-4,67)	3,28(1,43-4,71)	2,91(1,17-4,75)	3,19(1,15-4,69)	3,09(1,43-4,21)
z; p	5,919; 0,011	5,266; 0,032	5,846; 0,023	5,530; 0,034	5,206; 0,007	5,254; 0,010

ÖDÖ-KF: Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form, min: minimum, max: maksimum, z: Mann Whitney U Test, KW: Kruskal Wallis Test, *Çoklu karşılaştırmada Parametrik Olmayan Bonferroni testi kullanılmıştır.

TARTIŞMA

Yükseköğrenimin temel amacı; öğrencilere geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri ve davranış şeklini kazandırmak, aynı zamanda onların kişisel, sosyal ve kültürel gelişimine de katkı sağlamaktır (Belyukova ve Fox, 2002). Kaliteli, yenilikçi, bilimsel gelişimi yakından takip eden bir yapılanma hedeflenen bu eğitim anlayışındaki en önemli unsur öğrencilerdir (Özdelikara ve Babur, 2016). Yükseköğretimde öğrenci doyumunun belirlenmesi, yüksekokulun eğitim-öğretimin niteliğinin, öğrencilerin okudukları bölümden memnun olup olmadıklarının ve beklentilerinin belirlenmesi açısından oldukça önemlidir (Ak ve Kılıç, 2017). Öğrenci doyumunu aynı zamanda yükseköğretim kurumlarının kalite göstergelerinden biridir (Belyukova ve Fox, 2002). Çalışmamızın sonucuna göre öğrencilerin ÖDÖ-KF puan ortalamaları $3,32\pm 0,64$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Bu bulgu öğrencilerin tüm eğitim-öğretim hizmet ve olanaklarından orta düzeyde memnun olduğunu göstermiştir. Yapılan farklı çalışmalar incelendiğinde çalışma bulgularımıza benzer olarak öğrencilerin doyumlarının orta düzeyde (Ak ve Kılıç, 2017; Balcı Yangın ve Kırca, 2013; Değirmenci Öz ve Yıldız, 2019; Edraki vd, 2011; Görgeç ve Bingöl, 2016; Özdelikara ve Babur, 2016; Şavgar vd., 2018) ve orta düzeyin üzerinde olduğu (Koç ve Arkan, 2019; Taştekin vd., 2016) görülmüştür. Çalışma bulgularımızdan farklı olarak bazı çalışmalarda öğrencilerin doyum puanı ortalamalarının düşük olduğu rapor edilmiştir (Egelioglu, Arslan, ve Bakan, 2011; Hakim, 2014). Bu farklılığın hemşirelik okullarının fiziki özellikleri, teknik olanakları, klinik ortamlarının yeterliliği/yetersizliği gibi faktörler ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür.

Meslek seçimi bireyin birçok meslek türleri arasından kişiliğine en uygun olduğunu düşündüğü ve doyum sağlayacağına inandığı işi tercih etme sürecidir (Kahraman, Tunçdemir, ve Özcan, 2015). Ancak hemşirelik mesleği ve eğitiminin yıllarca toplumsal cinsiyet kalıplarından etkilendiği bilinen bir gerçektir (Kahraman vd., 2015; Turan, Öztürk, Kaya, ve Aştı, 2011). Bu çalışmada cinsiyet ile yapılan istatistiksel değerlendirmede cinsiyet ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4). Yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuç bildirilmiştir (Ak ve Kılıç, 2017; Egelioglu vd., 2011; Koç ve Arkan, 2019). Türkiye’de 2007’de yapılan yasal düzenlemeler ile hemşirelikte cinsiyet ayırımı ortadan kaldırılmış ve böylece erkekler de yasal olarak hemşirelik mesleğinin bir üyesi olabilmişlerdir (Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2007). Bu süreçle birlikte toplumun hemşirelik mesleğinin kadın mesleği algısına yönelik bakışı da gün geçtikçe değişmiş, bu durum hemşirelik eğitimine de

yansımıştır (Kahraman vd., 2015). Bu gelişmeler doğrultusunda çalışma bulgularımız hemşirelik eğitiminin toplumsal cinsiyet kalıplarından arınmaya başladığını, eğitim-öğretim süreçlerinden kadın ve erkek öğrencilerin benzer şekilde etkilendiklerini düşündürmektedir.

Öğrencilerin hemşirelik eğitimleri sırasında mesleki bilgi ve becerileri arttıkça, hemşirelik mesleği ile ilişkili beklentileri ve algılarının değişeceği, bu durumun doyumlarını da etkileyeceği beklenen bir durumdur (Taştekin vd., 2016). Çalışmamızda ise öğrenim görülen sınıf ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4). Üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılan araştırmada çalışma bulgularımıza benzer sonuç bulunmuştur (Ak ve Kılıç, 2017). Bu çalışmada öğrencilerin yarısından fazlası mesleği isteyerek tercih etmiş; mesleği seçme nedenlerinin ise mesleği sevmeye ve mezuniyet sonrası iş bulma garantisi olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle bu grupta, doyumun öğrenim görülen sınıfa göre değişkenlik göstermediği düşünülmüştür. Yapılan farklı araştırmalarda ise çalışma bulgularımızdan farklı olarak öğrenim görülen sınıfın öğrencilerin doyumlarını etkileyen bir faktör olduğu (Balcı Yangın ve Kırca, 2013; Egelioglu vd., 2011; Görgen ve Bingöl, 2016; Özdelikara ve Babur, 2016; Şavgar vd., 2018; Taştekin vd., 2016), araştırmalarda genellikle birinci sınıf öğrencilerinin doyum düzeyinin daha yüksek olduğu (Balcı Yangın ve Kırca, 2013; Görgen ve Bingöl, 2016; Özdelikara ve Babur, 2016; Şavgar vd., 2018; Taştekin vd., 2016); dördüncü sınıf öğrencilerinin doyum düzeyinin ise daha düşük olduğu (Balcı Yangın ve Kırca, 2013; Taştekin vd., 2016) raporlanmıştır. Dördüncü sınıf öğrencilerinin doyum düzeylerinin daha düşük olmasının nedeninin teorik/uygulama ders yükünün artması, mezun olduktan sonra iş bulma kaygıları, yoğun öğretim programı içinde kamu personeli seçme sınavına (KPSS) hazırlanma baskısı gibi koşullar olduğu düşünülmektedir.

Literatürde sosyo-ekonomik durumun öğrencilerin doyumunu etkileyen bir faktör olduğu belirtilmekte ve yapılan araştırmalarda ekonomik durum algısı yüksek olan öğrencilerin doyumlarının daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Erol ve Kaba, 2018). Ekonomik durum algısının öğrencilerin akademik başarılarını etkilediği bilinmektedir (Koç ve Arkan, 2019). Bu çalışmada ekonomik durum algısı ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4). Koç ve Arkan'ın (2019) çalışmasında da benzer sonuç bulunmuştur (Koç ve Arkan, 2019). Egelioglu ve arkadaşlarının (2011) çalışmasında ise geliri giderine denk öğrencilerin, geliri giderinden az veya fazla olan öğrencilere göre doyumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Egelioglu vd., 2011). Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin büyük çoğunluğunun ekonomik durum

algılarının iyi (%29,5) ve orta (%63,9) olduğu belirlenmiştir. Çalışma bulgularımızdaki farklılığın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin yüksek olması ve bu durumun öğrenim süreçlerinde öğrencilerin doyumunu etkilememesi ile ilişkili olduğu düşünülmüştür.

Yükseköğretim kurumlarında öğrenci doyumuna kalite göstergelerinden biridir ve akademik başarı kalitenin değerlendirilmesinde kullanılan ölçütlerden biridir (Koç ve Arkan, 2019). Bu çalışmada genel akademik ortalama ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4). Yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuç bildirilmiştir (Ak ve Kılıç, 2017; Koç ve Arkan, 2019). Çalışma bulgularımızdan farklı olarak bazı araştırmalarda ise akademik başarı ile eğitim öğretim hizmet ve olanaklarından alınan doyum arasında pozitif yönde ilişki olduğu saptanmıştır (Edraki vd., 2011; Egelioglu vd., 2011; Özdelikara ve Babur, 2016; Şavgar vd., 2018). Çalışma sonucumuz, akademik başarının öğrenime ilişkin doyumunu etkilemediğini göstermiştir.

Bu çalışmada mezun olunan lise ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 4). Yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuç bildirilmiştir (Ak ve Kılıç, 2017; Koç ve Arkan, 2019). Lise dönemindeki öğrencilerin gerek eğitim-öğretim süreçlerinde gerekse bireysel yaşantılarındaki kararlarında aileleri belirleyici olmaktadır. Bu durumun, lise dönemindeki öğrencilerin bireysel doyum algısı gelişimini etkileyebileceği, bu nedenle de mezun olunan lise değişkeninin doyum puanında anlamı bir fark yaratmamış olabileceği düşünülmektedir. Buna ek olarak özellikle sağlık meslek lisesi mezunu öğrencilerin doyum puanında istatistiksel olarak fark olmaması, hemşirelikte eğitim süresinin artmasının öğrencilerin doyumunu etkileyen bir değişken olmadığını düşündürmüştür.

Meslek seçimi, bireylerin yaşamındaki en önemli kararlardan birisi olmakla birlikte aile yapısı, çevre koşulları, ekonomik olanaklar ve bireysel özellikler gibi pek çok faktörden etkilenmektedir (Türk, Adana, Erol, Çelik Akyıl, ve Taşkiran, 2018). Hemşirelik alanında öğrencilerin mesleğin çalışma koşullarını ve çalışma alanlarını tanıyarak seçmelerinin; okul yaşamındaki doyumlarını artıracak bilinen bir gerçektir (Ak ve Kılıç, 2017; İnce ve Khorshid, 2015; Türk vd., 2018). Bu çalışmada hemşireliği isteyerek tercih eden öğrencilerin ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları isteyerek tercih etmeyen öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,01$; Tablo 5). Yapılan bir çalışmada da benzer sonuç bildirilmiştir (Değirmenci Öz ve Yıldız, 2019). Günümüzde meslek seçimleri genellikle üniversite giriş

sınavında rastlantısal olarak gerçekleşmekte (İnce ve Khorshid, 2015) ve yapılan çeşitli araştırmalarda, araştırma bulgularımıza benzer şekilde meslek seçimini etkileyen en önemli faktörün iş bulma kolaylığı/garantisini (İnce ve Khorshid, 2015; Özdelikara ve Babur, 2016; Özveren, Gülнар, ve Özden, 2017; Seago, Spetz, Alvarado, ve Keane, 2006) olduğu görülmektedir. Çalışma bulgularımız öğrencilerin mesleği seçme nedenleri farklı olsa da, isteyerek yapılan meslek tercihinin öğrenim sürecinde doyumunu etkilediği ve karşılaşılan güçlüklerle mücadeleyi kolaylaştırdığını düşündürmüştür. Çalışma bulgularımızdan farklı olarak, bazı araştırmalarda ise hemşireliği isteyerek seçme değişkeninin öğrencilerin doyumlarını etkileyen bir faktör olmadığı saptanmıştır (Ak ve Kılıç, 2017; Egelioglu vd., 2011; Koç ve Arkan, 2019).

Kişinin mesleki alanını sevmesinin, öğrenim yaşantısındaki güdülenmesini etkilediği ve doyum düzeyini arttırdığı bilinmektedir (Özdelikara ve Babur, 2016). Bu çalışmada hemşireliği sevdiği için tercih eden öğrencilerin ÖDÖ-KF toplam puan ortalamaları ile öğretim elemanları ve karalara katılım alt boyut toplam puan ortalamaları, hemşireliği diğer nedenlerden ötürü tercih eden öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$; Tablo 5). Fakat hemşireliği seçme nedeni ile okul yönetimi, bilimsel-sosyal-teknik olanaklar ve eğitim-öğretimin niteliği alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 5). Yapılan benzer bir çalışmada araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin mesleği sevmeye durumları ile doyum düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Ak ve Kılıç, 2017). Çalışma sonucumuz; öğrencilerin, mesleği herhangi bir zorunluluğa ya da şarta bağlı olmadan, o mesleği sevdiği için tercih etmesinin, öğrenim sürecindeki doyumun da yüksek olmasını sağladığını göstermektedir.

Literatürde öğrenim gördüğü bölümden memnun olan ve öğrenmeleri konusunda bölüm/fakülte tarafından desteklenen (Chen ve Lo, 2015; Walker, Rossi, Anastasi, Gray-Ganter, ve Tennent, 2016), eğitim öğretim süreçlerine dâhil edildiğini düşünen öğrencilerin doyumlarının daha yüksek olduğu (Walker vd., 2016) ve akademik başarılarının bundan etkilendiği (Chen ve Lo, 2015) belirtilmektedir. Memnun olmayan öğrencilerin ise sosyal yaşamının da bu durumdan etkilendiği ve buna bağlı doyumsuzluk yaşadıkları ve doyumsuzluğun da öğrencide çeşitli psikolojik problemlere neden olduğu rapor edilmektedir (Ak ve Kılıç, 2017). Bu çalışmada fakülteden ve hemşirelik bölümünden memnun olan öğrencilerin ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları memnun olmayan öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,01$; Tablo 5). Bu çalışmamız için beklenen bir sonuçtur. Yapılan benzer çalışmalarda da öğrenim gördüğü bölüm/fakülte ve aldığı eğitimden memnun

olan öğrencilerin, doyumlarının daha yüksek olduğu raporlanmıştır (Ak ve Kılıç, 2017; Balcı Yangın ve Kırca, 2013; Chen ve Lo, 2015; Görgen ve Bingöl, 2016; Özdelikara ve Babur, 2016; Şavgar vd., 2018).

Mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı düşünen öğrencilerin ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı düşünmeyen öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,01$; Tablo 5). Bu durumun, mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmak isteyen öğrencilerin öğrenim süreçlerinde daha motive olmaları ile ilişkili olduğu düşünülmüştür. Hemşirelik mesleğini stresli bulma değişkeni ile ÖDÖ-KF alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 5). Bu sonuçlar öğrencilerin hemşirelik mesleğini stresli olarak algılamasına rağmen, mesleki benlik saygılarının yüksek olduğunu düşündürmüştür. Mesleki benlik saygısı öğrenci doyumunu etkileyen bir faktördür. Mesleki benlik saygısı, bireyin tercih ettiği mesleğe karşı geliştirdiği değerlilik yargısıdır ve bireyin kendi mesleğini ne kadar değerli ve saygın gördüğünü ortaya koymaktadır. Mesleki benlik saygısının yüksek olması bireyin mesleğini severek yapması ve mesleğe karşı olumlu tutum içinde olmasını sağlamaktadır ve bu durum hemşirelik öğrencileri açısından da oldukça önemlidir (Değirmenci Öz ve Yıldız, 2019). Nitekim Değirmenci Öz ve Yıldız'ın çalışmalarında (2019) mesleki benlik saygıları ve doyum düzeyi yüksek hemşirelik öğrencilerinin kendine güvenli, mutlu, eğitiminde ve mesleğinde başarılı olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada mesleği isteyerek seçen, bölümden doyumlu olan ve mezun olduktan sonra mesleğini yapmak isteyen öğrencilerin, mesleki benlik saygısı ölçeğinden daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır (Değirmenci Öz ve Yıldız, 2019).

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma sonuçlarının, çalışmanın yürütüldüğü hemşirelik bölümü öğrencileri ile sınırlı olması nedeniyle tüm hemşirelik öğrencilerine genellenemez olması, araştırmanın sınırlılığıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada öğrencilerin ölçekten aldıkları puan ortalamasının $3,32\pm 0,64$ olduğu ve öğrencilerin tüm eğitim-öğretim hizmet ve olanaklarından orta düzeyde memnun olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin doyum düzeyleri alt boyutlara göre değerlendirildiğinde en yüksek doyum puan ortalamasının Eğitim-Öğretimin Niteliği alt boyutunda, en düşük doyum puan ortalamasının Bilimsel, Sosyal ve Teknik Olanaklar öğrencilerin memnuniyetin en düşük

olduğu alt boyutunda olduğu belirlenmiştir. Hemşireliği isteyerek tercih etme, hemşireliği seçme nedeni, fakülte ve bölümden memnun olma durumu ve mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmayı isteme değişkenlerinin öğrencilerin doyumunu etkileyen faktör olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda önerilerimiz;

- Ölçekte tanımlanan tüm alt boyutlar için öğrenci doyumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik çalışmaların daha büyük örneklemelerde tekrarlanması,
- Farklı eğitim programları (klasik ve entegre) kullanan, eğitim programları akredite edilen ve akredite edilmeyen okullarda öğrenimlerini sürdüren hemşirelik öğrencilerinin doyum düzeylerinin karşılaştırılması,

Özellikle öğrenci doyumlarının en düşük olduğu bilimsel, sosyal ve teknik olanakların iyileştirilmesine yönelik girişimlerin planlanabilmesi için ilgili birimlerle işbirliğinin sağlanmasıdır.

KAYNAKLAR

- Abdullah, M. K., Ibrahim, R. H. (2019). Nursing students' attitudes toward simulation technology in nursing education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 14(14), 31–45.
- Ak, B., Kılıç, H. F. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs.
- Balcı Yangın, H., Kırca, N. (2013). Antalya Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 78–94.
- Baykal, Ü., Harmancı, A. K., Eşkin, F., Altuntaş, S., Sökmen, S. (2011). Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(4), 60–68.
- Baykal, Ü., Sökmen, S., Korkmaz, Ş. (2002). "Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği" geliştirme çalışması. *Hemşirelik Dergisi*, 12(49), 23–32.
- Belyukova, S. A., Fox, C. M. (2002). Student satisfaction as a measure of student development: towards a universal metric. *Journal of College Student Development*, 43(2), 161–169.
- Bos, E., Alinaghizadeh, H., Saarikoski, M., Kaila, P. (2014). Factors in students' learning process associated with clinical environment in primary health care - a questionnaire study. *Nurse Education Today*, 35(1), 170–175.
- Chen, H., Lo, H. (2015). Nursing student satisfaction with an associate nursing program. *Nursing Education Perspectives*, 36(1), 27–33.
- Clark, M., Raffray, M., Hendricks, K., Gagon, A. J. (2016). Global and public health core competencies for nursing education: A systematic review of essential competencies. *Nurse Education Today*, 40, 173–180.
- Dale, B., Leland, L., Dale, J. G. (2013). What factors facilitate good learning experiences in clinical studies in nursing: bachelor students' perceptions. *International Scholarly Research Notices*, 2013, 628–679.
- Değirmenci Öz, S., Yıldız, G. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin mesleki benlik saygıları ve öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerinin belirlenmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(6), 79–89.

- Edraki, M., Rambod, M., Abdoli, R. (2011). *The relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success. Iranian Journal Of Medical Education, 11(1), 32–39.*
- Egelioglu, N., Arslan, S., Bakan, G. (2011). *Hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet durumlarının akademik başarıları üzerine etkisi. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 13(1), 14–24.*
- Ekinci, C. E., Burgaz, B. (2007). *Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin bazı akademik hizmetlere ilişkin beklenti ve memnuniyet düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 120–134.*
- Erol, M., Kaba, İ. (2018). *Ergenlerin yaşam doyumunun incelenmesi. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 5(16), 52–63.*
- Espeland, V., Indrehus, O. (2003). *Evaluation of students' satisfaction with nursing education in Norway. Journal of Advanced Nursing, 42(3), 226–236.*
- Goh, H. S., Tang, M. L., Lee, C. N., Liaw, S. Y. (2019). *The development of Singapore nursing education system - challenges, opportunities and implications. International Nursing Review, 66, 467–473.*
- Görgen, Ö., Bingöl, G. (2016). *Amasya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(3), 116–122.*
- Gülcan, Y., Kuştepe, Y., Aldemir, C. (2002). *Yüksek öğretim'de öğrenci doyumu: kuramsal bir çerçeve ve görgül bir araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 99–114.*
- Hakim, A. (2013). *Nursing students' satisfaction. International Journal of Nursing, 2(2), 1–7.*
- Hakim, A. (2014). *Nursing students' satisfaction about their field of study. Journal of Advances in Medical Education ve Professionalism, 2(2), 82–87.*
- Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2007). Türkiye.*
- İnce, S., Khorshid, L. (2015). *Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 18(3), 163–171.*
- Kahraman, A. B., Tunçdemir, N. O., Özcan, A. (2015). *Toplumsal cinsiyet bağlamında hemşirelik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin mesleğe yönelik algıları. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 18(2), 109–144.*
- Kim, S. Y., Shin, Y. S. (2020). *Structural model of professional socialization of nursing students with clinical practice experience. Journal of Nursing Education, 59(3), 133–141.*
- Koç, K., Arkan, B. (2019). *Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin okuldan memnuniyet düzeyleri ve akademik başarı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.*
- Kunaviktikul, W., Turale, S., Petrini, M. A., Tungpunkom, P., Avant, K. C. (2019). *Experiences from Southeast Asia on nursing education, practice, mobility and influencing policy. International Nursing Review, 66, 474–481.*
- Miles, L. W., Erämaa, S., Parkkinen, S. (2019). *“The world is our campus”: student satisfaction with an international nursing education partnership. Nursing Education Perspectives, 40(5), 300–302.*
- Özdelikara, A., Babur, S. (2016). *Hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyi ve etkileyen faktörler. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(1), 2–8.*
- Özveren, H., Gülnar, E., Özden, D. (2017). *Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Turkish Journal of Clinics and Laboratory, 8(2), 57–64.*
- Papastavrou, E., Dimitriadou, M., Tsangari, H., Andreou, C. (2016). *Nursing students' satisfaction of the*

---

clinical learning environment: a research study. BMC Nursing, 15, 1–10.

- Şavgar, C., Özçakar, Ö., Ay, N., Orgun, F., Akçakoca, B. (2018). Öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyetlerinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 34(2), 30–43.*
- Seago, J. A., Spetz, J., Alvarado, A., Keane, D. (2006). *The nursing shortage: Is it really about image? Journal of Healthcare Management, 51, 96–110.*
- Smith, M. R., Grealish, L., Henderson, S. (2018). *Shaping a valued learning journey: Student satisfaction with learning in undergraduate nursing programs, a grounded theory study. Nurse Education Today, 64, 175–179.*
- Taştekin, A., Türkdönmez, B., Güler, M., Yılmaz, A., Erşahan, T. (2016). *Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Ortamdaki Doyum Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. Florance Nightingale Hemşirelik Dergisi, 24(1), 24–29.*
- Turan, N., Öztürk, A., Kaya, H., Aştı, T. (2011). *Toplumsal cinsiyet ve hemşirelik. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 4(1), 167–173.*
- Türk, G., Adana, F., Erol, F., Çelik Akyıl, R., Taşkiran, N. (2018). *Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçme nedenleri ile bakım davranışları algısı. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 1–10.*
- Walker, S., Rossi, D., Anastasi, J., Gray-Ganter, G., Tennent, R. (2016). *Indicators of undergraduate nursing students' satisfaction with their learning journey: An integrative review. Nurse Education Today, 43, 40–48.*
- Warne, T., Johansson, U.B. Papastavrou, E. Tichelaar, E., Tomietto, M., Van den Bossche, K., ... Saarikoski, M. (2010). *An exploration of the clinical learning experience of nursing students in nine European countries. Nurse Education Today, 30(8), 809–815.*